

Силабус
навчальної дисципліни
«Тренінг особистісного зростання вихователів ЗДО»
2026-2027 навчальний рік

Освітні програми: «Дошкільна освіта та психолого-педагогічний супровід дітей дошкільного віку»
Спеціальність: А2 Дошкільна освіта.
Галузь знань: А Освіта / Педагогіка
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).

Викладач	Донченко Ольга Сергіївна, доцент кафедри дошкільної освіти
Посилання на сайт	https://edu.bdpu.org/
Контактний телефон	0664750007
E-mail викладача	olhadonchenko0@gmail.com
Графік консультацій	вівторок: 12.00-14.00; четвер: 12.00-14.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Форма навчання	Кількість кредитів/годин	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Звітність
денна	3/90	16	14	60	Залік
заочна	3/90	6	10	74	Залік

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: особистість, ідентичність, педагогічна самоідентифікація, професійна ідентичність, самопізнання, саморозвиток, самореалізація, професійні цінності, мотивація, професійна мобільність, педагогічна комунікація, активне слухання, педагогічний конфлікт,

медіація, стереотипи, толерантність, інклюзія, педагогічна творчість, креативність, емоційне вигорання.

Мета курсу: формування у здобувачів вищої освіти здатності до усвідомленої професійної самоідентифікації, особистісного та професійного саморозвитку і самореалізації у педагогічній діяльності; розвиток комунікативної, конфліктологічної, соціальної та творчої компетентностей майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти; формування толерантного, недискримінаційного та інклюзивного світогляду, здатності до творчого розв'язання професійно-педагогічних завдань, конструктивної взаємодії з учасниками освітнього процесу, збереження власного психологічного благополуччя та профілактики професійного емоційного вигорання.

Завдання навчальної дисципліни:

1. сформувати уявлення про сутність особистості та ідентичності, їх основні складники й чинники формування;
2. сприяти усвідомленню здобувачами власної професійної ідентичності, цінностей, мотивів і смислів педагогічної діяльності;
3. поглибити розуміння процесів самопізнання, саморозвитку, самореалізації та професійного становлення майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти;
4. формувати здатність визначати особистісні й професійні цілі, життєві цінності та пріоритети, проектувати індивідуальну траєкторію професійного розвитку;
5. розвивати професійну мобільність, самокритичність, рефлексивність, готовність до навчання, змін і постійного професійного вдосконалення;
6. формувати культуру педагогічного спілкування та навички ефективної вербальної й невербальної комунікації;
7. розвивати вміння активного слухання, конструктивного діалогу та налагодження ефективної взаємодії з учасниками освітнього процесу;
8. сформувати здатність розпізнавати причини, види, рівні та фази педагогічних конфліктів, обирати конструктивні моделі поведінки та застосовувати елементи медіації;
9. сприяти усвідомленню впливу стереотипів, упереджень і забобонів на педагогічну діяльність та формувати здатність критично їх осмислювати й долати;
10. формувати толерантне ставлення до індивідуального та соціокультурного різноманіття, розуміння принципів гендерної рівності, інклюзії та недискримінації;
11. розвивати педагогічну творчість і креативність, здатність генерувати нові ідеї та знаходити нестандартні способи розв'язання професійно-педагогічних завдань;
12. формувати вміння визначати педагогічну проблему, приймати та реалізовувати педагогічні рішення, аналізувати й оцінювати результати власної професійної діяльності;
13. сформувати уявлення про стрес і його прояви у професійній діяльності педагогічних працівників;
14. ознайомити з сутністю, ознаками та чинниками професійного емоційного вигорання вихователя закладу дошкільної освіти;
15. формувати навички саморегуляції, стресостійкості, турботи про власне психологічне благополуччя та профілактики професійного емоційного вигорання.

Компетентності та програмні результати навчання:

ЗК-2. Гнучкість та креативність мислення. Набуття гнучкого мислення, готовність до творчого застосування психолого-педагогічних знань та вмінь у широкому діапазоні можливих місць роботи та у повсякденному житті.

ЗК-4. Критичність та самокритичність. Здатність давати адекватну оцінку результатам роботи та пропонувати конструктивні пропозиції щодо розв'язання фахових завдань.

ФК-6. Професійне самовдосконалення. Здатність до рефлексії, самовдосконалення і

підвищення рівня педагогічної майстерності.

ПРН-5. Здатність використовувати професійно-педагогічні знання, вміння, навички для розв'язання практичних завдань в галузі дошкільної освіти.

ПРН-7. Здатність аналізувати та оцінювати педагогічні інновації, визначати доцільність їх впровадження в освітньому процесі закладів дошкільної освіти.

Зміст курсу:

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПЕДАГОГІЧНА САМОІДЕНТИФІКАЦІЯ

Тема 1.1. Особистість та її ідентичність

Поняття людини, індивіда, індивідуальності та особистості. Багатовимірність сутності людини: біологічний, соціальний, культурний, економічний, політичний та історичний виміри. Особистість як суб'єкт соціальних відносин і власної життєдіяльності. Соціалізація та індивідуалізація особистості. Чинники становлення та розвитку особистості. Система цінностей та її роль у становленні особистості. Особиста гідність, свобода, відповідальність і совість. Людина як громадянин і суб'єкт суспільних відносин. Самосвідомість та уявлення особистості про себе. Поняття «Я-концепції». Самооцінка та її значення для особистісного і професійного розвитку майбутнього педагога.

Тема 1.2. Ідентичність. Формування педагогічної самоідентичності

Поняття ідентичності та самоідентифікації особистості. Особистісна та соціальна ідентичність. Основні види ідентичності: статеві, гендерні, етнічні, громадянська, культурна, політична, професійна, ідентичність членства. Структура та складники ідентичності. Чинники та механізми її формування. Динамічний характер ідентичності та її трансформація впродовж життя. Професійна ідентичність педагога. Педагогічна самоідентифікація майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти. Професійні цінності, мотиви, установки та уявлення про себе як педагога. Професійний образ «Я». Рефлексія власних професійних ресурсів, можливостей та обмежень. Формування усвідомленої професійної позиції майбутнього вихователя ЗДО.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. САМОРЕАЛІЗАЦІЯ ВИХОВАТЕЛЯ ЗДО

Тема 2.1. Розвиток особистості. Життєві цінності й пріоритети

Поняття розвитку особистості та його основні чинники. Потреби особистості: біологічні, соціальні, матеріальні та духовні. Потреби, мотиви та мотивація діяльності. Цінності як регулятори життєдіяльності людини. Життєві та професійні цінності педагога. Ціннісні орієнтації та життєві пріоритети. Мета, життєві цілі та особистий вибір. Поняття самореалізації та самоактуалізації особистості. Умови та чинники особистісної і професійної самореалізації. Внутрішня і зовнішня мотивація професійної діяльності. Професійні смисли педагогічної діяльності. Індивідуальність та унікальність особистості педагога. Усвідомлення власних ресурсів і сильних сторін як передумова професійної самореалізації.

Тема 2.2. Особистісний розвиток педагога

Особистісний і професійний розвиток вихователя закладу дошкільної освіти. Поняття саморозвитку та професійного самовдосконалення. Самопізнання як передумова особистісного розвитку. Самоаналіз, самооцінка, самокритичність і професійна рефлексія. Особистісні та професійні ресурси педагога. Готовність до змін і навчання впродовж життя. Поняття мобільності особистості. Соціальна, професійна, академічна, інтелектуальна та культурна мобільність педагога. Чинники, що сприяють та перешкоджають особистісному і професійному розвитку. Постановка цілей професійного розвитку. Індивідуальна траєкторія професійного зростання вихователя ЗДО.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ЕФЕКТИВНА КОМУНІКАЦІЯ В ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 3.1. Ефективна педагогічна комунікація

Спілкування як основа міжособистісної та професійної взаємодії. Поняття комунікації та педагогічного спілкування. Функції та види спілкування. Культура педагогічного спілкування. Особливості професійної комунікації вихователя ЗДО з дітьми, батьками, колегами та іншими учасниками освітнього процесу. Умови ефективної комунікації. Комунікативна компетентність педагога. Вербальні та невербальні засоби комунікації. Узгодженість вербальних і невербальних повідомлень. Активне слухання: сутність, правила та основні прийоми. Відкриті й закриті запитання, уточнення, перефразування, відображення почуттів, резюмування. «Я-повідомлення» у педагогічному спілкуванні. Зворотний зв'язок та принципи його конструктивного надання. Комунікативні бар'єри та способи їх подолання.

Тема 3.2. Конфлікти в педагогічній діяльності

Поняття конфлікту та педагогічного конфлікту. Конструктивні й деструктивні функції конфліктів. Причини виникнення конфліктів у педагогічній взаємодії. Об'єктивні та суб'єктивні чинники конфліктної поведінки. Види та рівні конфліктів. Структура конфлікту та його учасники. Динаміка і фази розвитку конфлікту. Стратегії та моделі поведінки в конфліктній ситуації: конкуренція, уникнення, пристосування, компроміс, співпраця. Особливості конфліктів у системах «педагог – дитина», «педагог – батьки», «педагог – педагог». Емоційна саморегуляція в конфліктній ситуації. Конструктивне розв'язання педагогічних конфліктів. Переговори та пошук взаємоприйняттого рішення. Поняття медіації та можливості використання медіативного підходу в освітньому середовищі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. ТОЛЕРАНТНІСТЬ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 4.1. Стереотипне мислення педагога

Поняття стереотипу та стереотипного мислення. Соціальні стереотипи та механізми їх формування. Функції стереотипів у сприйманні людиною соціальної реальності. Позитивні та негативні наслідки стереотипізації. Забобони та упередження: сутність, джерела і прояви. Усвідомлені та неусвідомлені упередження. Професійні стереотипи педагога. Стереотипні уявлення про дитину та їх вплив на педагогічні очікування, оцінювання і взаємодію. Навішування ярликів у педагогічному спілкуванні. Критичне мислення як засіб протидії стереотипізації. Професійна рефлексія власних установок та упереджень. Шляхи подолання стереотипного мислення в педагогічній діяльності.

Тема 4.2. Основні форми та прояви дискримінації. Засоби захисту від дискримінації

Поняття рівності, недискримінації та поваги до людської гідності. Дискримінація та її основні ознаки. Пряма і непряма дискримінація. Утиск та інші прояви дискримінаційного ставлення. Стереотипи, упередження і дискримінація: взаємозв'язок понять. Расизм і ксенофобія як форми нетерпимості. Гендерні стереотипи та принцип гендерної рівності в освіті. Толерантність як професійна цінність педагога. Різноманітність та індивідуальні відмінності учасників освітнього процесу. Інклюзія та принципи інклюзивної культури. Недискримінаційна педагогічна взаємодія. Роль вихователя у створенні психологічно безпечного, інклюзивного та толерантного освітнього середовища. Педагогічні засоби попередження дискримінації та нетерпимості.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ ЗДО

Тема 5.1. Особливості педагогічної творчості

Поняття творчості, педагогічної творчості та креативності. Технологічний і творчий компоненти професійної педагогічної діяльності. Специфіка педагогічної творчості вихователя закладу дошкільної освіти. Творча особистість педагога. Креативність як професійно значуща якість вихователя. Основні характеристики креативного мислення: гнучкість, швидкість, оригінальність, здатність до продукування альтернатив. Умови розвитку професійної

креативності. Чинники, що стимулюють і блокують творчу активність педагога. Професійні стереотипи та шаблонність педагогічних рішень. Пошук нових ідей і способів педагогічної взаємодії. Рефлексія та педагогічний досвід як ресурси творчості. Значення креативності вихователя для створення розвивального освітнього середовища ЗДО.

Тема 5.2. Алгоритм творчого розв'язання педагогічних завдань

Педагогічне завдання та педагогічна ситуація. Типові й нестандартні професійно-педагогічні ситуації. Виявлення та формулювання педагогічної проблеми. Аналіз умов, причин і учасників педагогічної ситуації. Визначення мети та прогнозування можливих результатів. Генерування альтернативних способів розв'язання педагогічного завдання. Оцінювання можливих рішень та їх наслідків. Критерії вибору педагогічно доцільного рішення. Прийняття та реалізація педагогічного рішення. Гнучкість і коригування дій відповідно до зміни ситуації. Аналіз результатів педагогічної роботи. Професійна рефлексія успішних і неефективних рішень. Використання набутого досвіду для подальшого професійного вдосконалення.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6. ПРОФІЛАКТИКА ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ ПЕДАГОГА

Тема 6.1. Стрес у професійній діяльності педагога

Поняття стресу та його роль у життєдіяльності людини. Стрес як адаптаційна реакція організму. Стресор та стресова реакція. Фізіологічні, емоційні, когнітивні та поведінкові прояви стресу. Стадії розвитку стресового стану. Еустрес і дистрес. Гострий і хронічний стрес. Індивідуальні особливості реагування на стрес. Професійний стрес та його специфіка в педагогічній діяльності. Основні професійні стресори вихователя ЗДО. Емоційне навантаження та відповідальність у професії педагога. Ресурси подолання стресових ситуацій. Поняття стресостійкості. Базові способи саморегуляції та відновлення психологічних ресурсів педагога.

Тема 6.2. Емоційне вигорання та шляхи його профілактики

Поняття професійного та емоційного вигорання. Професійне вигорання як наслідок тривалого професійного стресу. Чинники ризику виникнення вигорання в педагогічній діяльності. Індивідуальні, міжособистісні та організаційні чинники. Основні прояви професійного вигорання: виснаження, психологічне дистанціювання від професійної діяльності, зниження відчуття професійної ефективності. Особливості професійного вигорання педагогічних працівників. Ранні ознаки виснаження та значення їх своєчасного розпізнавання. Професійні й особистісні ресурси педагога. Баланс професійного та особистого життя. Психологічне благополуччя та турбота про себе. Саморегуляція, відновлення ресурсів і встановлення професійних меж. Індивідуальні та організаційні засоби профілактики професійного вигорання. Звернення по професійну допомогу як складова відповідального ставлення до власного психологічного благополуччя.

Структура ОК

Назви змістових модулів і тем	Денна форма усього	Л	Сем.	С.р.	Заочна форма усього	Л	Сем.	С.р.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПЕДАГОГІЧНА САМОІДЕНТИФІКАЦІЯ								
Тема 1.1. Особистість та її ідентичність	8	2	2	4	8	2	—	6
Тема 1.2. Ідентичність. Формування педагогічної самоідентичності	7	2	—	5	7	—	2	5
Разом за змістовим модулем 1	15	4	2	9	15	2	2	11
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.								

САМОРЕАЛІЗАЦІЯ ВИХОВАТЕЛЯ ЗДО								
Тема 2.1. Розвиток особистості. Життєві цінності й пріоритети	8	2	–	6	8	–	–	8
Тема 2.2. Особистісний розвиток педагога	7	–	2	5	7	–	2	5
Разом за змістовим модулем 2	15	2	2	11	15	–	2	13
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ЕФЕКТИВНА КОМУНІКАЦІЯ В ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ								
Тема 3.1. Ефективна педагогічна комунікація	8	2	2	4	8	2	2	4
Тема 3.2. Конфлікти в педагогічній діяльності	7	2	2	3	7	–	2	5
Разом за змістовим модулем 3	15	4	4	7	15	2	4	9
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. ТОЛЕРАНТНІСТЬ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ								
Тема 4.1. Стереотипне мислення педагога	7	–	2	5	7	–	–	7
Тема 4.2. Основні форми та прояви дискримінації. Засоби захисту від дискримінації	8	2	–	6	8	–	2	6
Разом за змістовим модулем 4	15	2	2	11	15	–	2	13
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ ЗДО								
Тема 5.1. Особливості педагогічної творчості	8	2	2	4	8	–	–	8
Тема 5.2. Алгоритм творчого розв'язання педагогічних завдань	7	–	2	5	7	–	2	5
Разом за змістовим модулем 5	15	2	4	9	15	–	2	13
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6. ПРОФІЛАКТИКА ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ ПЕДАГОГА								
Тема 6.1. Стрес у професійній діяльності педагога	8	2	–	6	8	2	–	6
Тема 6.2. Емоційне вигорання та шляхи його профілактики	7	–	2	5	7	–	–	7
Разом за змістовим модулем 6	15	2	2	11	15	2	–	13
УСЬОГО ГОДИН	90	16	14	60	90	6	10	74

Методи навчання: словесні (лекція, семінар, розповідь, пояснення, бесіда), практичні (моделювання фрагменту заняття, ділова гра, дискусія, ситуаційний аналіз, аналіз конкретних ситуацій); методи контролю і самоконтролю.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Вивчення дисципліни передбачає використання таких форм організації навчання: лекція, практичне заняття, самостійна та індивідуальна робота, консультації.

Відвідування усіх видів занять є обов'язковим (консультації відвідуються за бажанням студентів для більш глибокого вивчення тем). Обов'язковим є ведення конспекту лекційних матеріалів. Підготовка до практичних занять передбачає ознайомлення із теоретичними аспектами теми та виконання запропонованих завдань. Самостійні та індивідуальні завдання виконуються письмово та своєчасно подаються на перевірку.

Політика щодо доброчесності: обов'язковим є самостійне виконання всіх видів завдань; в разі викриття факту плагіату, на здобувача вищої освіти накладаються штрафні санкції.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: технічне (ноутбук, проектор); програмне (Moodle, репозитарій); наочність (презентації).

Система оцінювання та вимоги:

Вивчення дисципліни передбачає складання заліку (в осінньому семестрі) та екзамену (у весняному семестрі).

Допуск до заліку та екзамену передбачений за умови успішного навчання упродовж семестру, а саме: рейтинг поточної успішності здобувача повинен складати від 35 до 50 балів.

Залік може проходити за двома формами (на вибір здобувачів ВО): письмовий залік та захист відповідей; тестування. За результатами продуктивної роботи протягом семестру та погодження з оцінкою – здобувачу може бути виставлена підсумкова оцінка, що дорівнює сумі балів набраних протягом семестру.

Екзамен проводиться шляхом тестування

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота						Середнє арифметичне за 6 ЗМ	Залік / Екзамен	Разом
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	ЗМ 4	ЗМ 5	ЗМ 6			
50	50	50	50	50	50	50	50	100

ЗМ 1, ЗМ 2, ... – змістові модулі.

За підсумками навчання за один семестр здобувач вищої освіти може отримати 100 балів (50 балів – поточне оцінювання + 50 балів – контрольне оцінювання (залік або екзамен)).

$$m = \frac{ЗМ1+ЗМ2+ЗМ3+ЗМ4+ЗМ5+...ЗМ16}{n} + 50 = 100, \text{ де}$$

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

m – кількість набраних балів за вивчений курс;

n – кількість змістових модулів;

50 балів – екзамен або залік.

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Узагальнені критерії оцінювання:

«A», 90–100 балів — здобувач вищої освіти демонструє системні, глибокі та усвідомлені знання змісту дисципліни; вільно оперує поняттями професійної ідентичності, саморозвитку, самореалізації, педагогічної комунікації, толерантності, креативності, стресу та професійного вигорання. Здатний до глибокої професійної рефлексії, усвідомлення власних цінностей, мотивів, ресурсів і професійних цілей. Самостійно аналізує складні та нестандартні педагогічні ситуації, аргументовано обирає конструктивні стратегії комунікації й поведінки в конфліктах, виявляє та критично осмислює стереотипи й упередження. Пропонує творчі, етично обґрунтовані та недискримінаційні педагогічні рішення, здатний оцінювати їх можливі наслідки. Демонструє сформовані навички саморегуляції та усвідомлений підхід до збереження професійного й психологічного благополуччя.

«B», 78–89 балів — здобувач вищої освіти вільно володіє основним змістом дисципліни, правильно використовує професійну термінологію та встановлює зв'язки між теоретичними положеннями і педагогічною практикою. Здатний аналізувати власні професійні цінності, мотиви й особистісні ресурси, визначати напрями професійного саморозвитку. Самостійно аналізує типові педагогічні та комунікативні ситуації, добирає конструктивні способи взаємодії і розв'язання конфліктів, дотримується принципів толерантності, інклюзії та недискримінації. Пропонує доцільні способи розв'язання педагогічних завдань, розпізнає основні професійні стресори та способи профілактики емоційного вигорання. Допускає окремі несуттєві неточності, які здатний самостійно виправити.

«C», 65–77 балів — здобувач вищої освіти володіє основним змістом дисципліни, розуміє ключові поняття та може пояснити їх значення для професійної діяльності вихователя ЗДО. Здатний до самоаналізу та визначення окремих напрямів особистісного і професійного розвитку. Загалом правильно аналізує типові педагогічні ситуації, розпізнає комунікативні бар'єри, причини конфліктів, прояви стереотипізації та професійного стресу. Може добирати способи конструктивної взаємодії, творчого розв'язання педагогічних завдань і профілактики емоційного вигорання, однак їх обґрунтування не завжди є достатньо повним. У складніших ситуаціях потребує спрямування викладача, допускає окремі суттєві помилки.

«D», 58–64 бали — здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, розуміє основні поняття професійної ідентичності, саморозвитку, педагогічної комунікації, конфлікту, толерантності, креативності та емоційного вигорання, однак знання мають недостатньо системний характер. Здатність до професійної рефлексії та аргументованого обґрунтування власної позиції сформована частково. За допомогою викладача може аналізувати типові педагогічні ситуації, визначати причини

комунікативних труднощів і конфліктів, розпізнавати окремі стереотипи та чинники професійного стресу. Має труднощі з самостійним вибором оптимальних стратегій поведінки та творчим розв'язанням педагогічних завдань. Допускає суттєві помилки, частину яких виправляє за допомогою викладача.

«Е», 50–57 балів — здобувач вищої освіти володіє мінімально необхідним обсягом навчального матеріалу, розпізнає та відтворює основні поняття дисципліни, проте знання є фрагментарними та переважно репродуктивними. Має загальне уявлення про професійну самоідентифікацію і саморозвиток педагога, принципи ефективної комунікації, толерантності, педагогічної творчості та профілактики емоційного вигорання. Може аналізувати нескладні педагогічні ситуації та пропонувати способи дій переважно за зразком або з допомогою викладача. Рівень сформованих знань і вмінь відповідає мінімальним вимогам до результатів навчання дисципліни.

«FX», 35–49 балів — здобувач вищої освіти демонструє фрагментарні та несистематизовані знання змісту дисципліни, відтворює лише окремі поняття й положення. Недостатньо розуміє закономірності професійного та особистісного розвитку педагога, принципи ефективної комунікації, конструктивної поведінки в конфліктах, толерантної взаємодії та професійного самозбереження. Має значні труднощі з аналізом педагогічних ситуацій, професійною рефлексією, виявленням стереотипів та упереджень, добором способів розв'язання конфліктів і творчих педагогічних завдань. Не може самостійно визначити доцільні способи профілактики професійного стресу й емоційного вигорання. Потребує додаткового опрацювання значної частини змісту дисципліни.

«F», 1–34 бали — здобувач вищої освіти не володіє необхідним обсягом знань із дисципліни, демонструє лише елементарне розпізнавання та відтворення окремих понять. Не розуміє сутності професійної ідентичності та саморозвитку педагога, закономірностей педагогічної комунікації, причин і способів розв'язання конфліктів, принципів толерантної та недискримінаційної взаємодії, педагогічної творчості, професійного стресу та емоційного вигорання. Не здатний самостійно аналізувати педагогічні ситуації, аргументувати професійні рішення та застосовувати набуті знання у практичній діяльності. Потребує повторного вивчення навчальної дисципліни.

Рекомендована література

Основна література

1. Донченко О. Розвиток професійної креативності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами арт-терапії : монографія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 216 с.
2. Пихтіна Н. П. Педагогічна творчість : навч.-метод. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2021. 169 с.
3. Короткова Ю. М., Новікова О. О., Мухіна Г. В. Основи педагогічної майстерності й творчості викладача закладу вищої освіти : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2023. 162 с. Існування видання підтверджується в актуальному переліку літератури ЛНУ імені Івана Франка.
4. Шмаленко Ю. І., Цільмак О. М., Погребняк О. Г. Психологія конфлікту : навч.-метод. посіб. Одеса : НУ «ОЮА», 2026.
5. Долинська Л. В., Матяш-Заяц Л. П. Психологія конфлікту : навч. посіб. Київ : Каравела, 2022. 304 с.
6. Мачинська Н. І., Федорович А. В., Яремчук Н. Н. Основи педагогічної майстерності : навч.-метод. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 286 с.

7. Акімова О. В., Галузяк В. М., Волошина О. В. та ін. Особистісно-професійне становлення майбутнього педагога : монографія. Вінниця : Твори, 2020. 228 с. Це видання я б залишила, хоча воно трохи старше за бажаний п'ятирічний період, оскільки воно безпосередньо охоплює професійну самосвідомість, професійну ідентичність, відповідальність, творчу самореалізацію і готовність педагога до саморозвитку.

8. Федорчук В. М. Тренінг особистісного розвитку : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 250 с.

Додаткова література

9. Олефіренко Т. О., Попова Л. М. Формування трансверсальних компетентностей у процесі становлення професійної ідентичності майбутнього педагога. *Педагогічні науки*. 2022. № 99. С. 45–50. DOI: 10.32999/ksu2413-1865/2022-99-7. Це джерело дуже добре лягає саме на ваш модуль 1 «Педагогічна самоідентифікація».

10. Коломієць Н. Особистісно-професійний розвиток педагога: поняття і зміст. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2021. № 4. С. 72–79. DOI: 10.31499/2307-4906.4.2021.250154.

11. Пономарьова Н. О. Професійна педагогічна діяльність майбутніх учителів як чинник їх професійної самореалізації. *Духовно-інтелектуальне виховання і навчання молоді в ХХІ столітті*. Харків, 2021. Вип. 3. С. 274–279.

12. Кулешова О., Міхеєва Л. Психологічні особливості професійної самореалізації педагогів. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2023. № 4. DOI: 10.51547/ppr.dp.ua/2023.4.13.

13. Форостян О., Соколова Г. Особливості емоційного вигорання педагогів, які працюють з дітьми з особливими освітніми потребами. *Наука і освіта*. 2021. № 2. С. 53–59. DOI: 10.24195/2414-4665-2021-2-8.

14. Шкабаріна М., Ковбасюк Т. Психологічні аспекти емоційного вигорання педагогів в умовах сучасних викликів. *Нова педагогічна думка*. 2023. № 4 (116). С. 47–51. DOI: 10.37026/2520-6427-2023-116-4-47-51.

15. Ситнік С. Особистісні детермінанти емоційного вигорання педагогів. *Наука і освіта*. 2024. № 1. С. 81–88. DOI: 10.24195/2414-4665-2024-1-13.

16. Шевчук В. В., Клевака Л. П., Іщенко В. І. Психологічні особливості емоційного вигорання педагогічних працівників в умовах воєнного часу. *Psychological patterns of social processes and personality development in modern society : scientific monograph*. Riga : Baltija Publishing, 2024. Р. 273–295. DOI: 10.30525/978-9934-26-481-8-15.

17. Волошко Г. Особливості емоційного вигорання педагогів. *Прояви резилієнтності на різних рівнях системи: сім'я, освіта, суспільство під час війни* : зб. наук. матеріалів II Міжнар. наук.-практ. конф., 23–24 травня 2024 р. Полтава : Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2024. С. 68–70.

18. Косова А., Краєва О. Програма профілактики емоційного вигорання педагогів закладів дошкільної освіти України в умовах війни. *Освіта для цифрової трансформації суспільства* : монографія : у 2 т. / за наук. ред. В. Кременя, Н. Ничкало, Л. Лук'янової, Н. Лазаренко. Київ : ТОВ «Юрка Любченка», 2024. Т. 1. С. 401–412.

19. Богданюк А. М., Киселиця О. М., Богданюк В. В. Теоретичний аналіз проблеми формування і розвитку у майбутніх учителів навиків педагогічної техніки. *Актуальні питання фізичної культури, спорту та ерготерапії* : матеріали II Міжнар. наук.-спорт. конгресу студентів та молодих учених, 24–25 квітня 2020 р. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2020. С. 16–19.

20. Бондарєва Л. І. Методичні аспекти розробки та проведення навчального тренінгу студентів у вищій професійній школі. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2016. № 6. С. 48–58.

Електронні та нормативно-інформаційні ресурси

21. Довідник безбар'єрності : гід з коректної комунікації. 2021–2026. Це я б обов'язково додала до вашого курсу, оскільки він безпосередньо стосується модуля 4: коректної мови, стереотипів, інклюзії, недискримінації, толерантності, прийняття та гендерної рівності.

22. Національна стратегія у сфері прав людини : затв. Указом Президента України від 24.03.2021 № 119/2021. Для вашого курсу важливі положення щодо рівного доступу до освіти, недискримінації та формування толерантної поведінки учасників освітнього процесу.

Інтернет-ресурси:

Сайт БДПУ <http://bdpu.org>

Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>

Освітня платформа Google classroom <https://classroom.google.com/c/MTQ1NjIyMzAwNTY1>